

30.april 1982.
(podaci nepotpuni)

PLOŠČE

**JOHN CAGE—
SONATE IN INTERLUDIJI,
GLASBA ZA MARCELA
DUCHAMPA/
NADA KOLUNDŽIJA/
PREPARIRANI KLAVIR/
SKC/DISKOS**

V založbi SKC (Študentski kulturni center Beograd), in sarajevskega Diskosa so pred nekaj tedni izšle štiri plošče: avtorski album štirih beograjskih avtorjev OPUS 4, album Johna Cagea — Sonate in interludiji, plošča Skupine za drugo novo glasbo in plošča „free-jazz“ skupine Interaction.

Za izpolnitev vedenja o novi glasbi pa je izšla v Beogradu tudi knjiga „zbranih“ del iz štirih knjig

Johna Cagea. Tako se pri nas prvič srečujemo s širšo informacijo o dogajanjih v novi glasbi, katere novi zvoki pa se dogajajo že petdeset let... Sonate in interludiji (1946—48) in Glasba za Marcela Duchampa (1947) so dela za preparirani klavir iz Cageove „indijske faze, v kateri sta ga privlačili erotika in mir, elementa, ki sta v indijski tradiciji občutja stalno prisotna.“ Sonate in interludiji so ciklus meditativnega občutja z oblikami, ki je za vizualno umetnost naredil to, kar je Cage za glasbeno, v njej pa sta si nasproti dve občutji — mirni osmirski pulz in odgovarjajoče tišine, od katerih bi obe mogli označiti kot pieteto veliki Duchampovi osebnosti. Posebno pomemben je v teh delih instrument — preparirani klavir, Cageova iznajdba v raziskavi zvoka.

Ko je skladal glasbo za tolkala za razne baletne plesne skupine, se je Cage vedno srečeval s problemom postavitve instrumentarija v majhnih prostorih ali z njihovim prenosom med številnimi turnejami. To mu je porodilo zamisel o uporabi klavirja kot skupine tolkal. Med strune klavirja je vstavil različne predmete (steklo, guma, kovinske vijake) in tako dobil različne zvočne barve, velikokrat z nedoločeno višino tona, kar pravzaprav odgovarja karakteristikam skupine tolkal. Seveda barve, ki jih ustvari tako preparirani klavir, niso znane na nobenem do zdaj uporabljenem instrumentu. Razen tega je ves spekter barv dostopen enemu samemu izvajalcu (pianistu). To idejo dolguje Cage deloma svojemu učitelju, skladatelju Henryju Cowellu, ki je že na začetku stoletja za ustvarjanje zvoka uporabljal notranjost klavirja. Za preparirani klavir je Cage ustvaril veliko del, idejo — preparirani klavir — pa so privzeli mnogi skladatelji, tako da danes obstaja veliko literature za ta instrument. (Iz besedila k plošči: Miša Savić).

MILOŠ BAŠIN